

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
dnevno naslednjega dne ter stare
mesечно po št. D 10.—, za ino-
zemske D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—
Inserati po dogovoru

Naroda se pri upravi: T.
MARIBOR, Jurčičeva ulica

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevilni
ozn. št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, četrtek 20. julija 1922.

Številka: 161.

Državna kriza na Poljskem.

Ze je več ko šest tednov, kar je po-
dala ostavko vlada Ponikowski - Mi-
chaliski na Poljskem in še vedno traja
kriza dalje. Ne le da ni videti rezulta-
ta, ampak celo poslabšanje: iz vladne
krize nastaja državna kriza. Vlada
Sliwinskega, Pilsandskijevga prijate-
lja, je po par dneh življenja doživela
v sejmju (parlamentu) poraz. Glavni
odbor sejma, ki je bil izvoljen proti
volji Pilsudskega, je izvolil Korfantija
za novega ministrskega predsednika.
To pa je naletelo na odpor pri pred-
sedniku republike Pilsudskem in za-
grozil je, da odstopi.

Strankarske razmere v poljskem
sejmju (parlamentu) so — kakor smo
že poročali — takšne, da njegova se-
stava ne odgovarja več volji poljskega
naroda. Del poslancev ni voljen, am-
pak imenovan, celi deli države —
Gornja Slezija — sploh niso zastopani.
Nasprotstva notranje — in zunanje
politične narave so se poostvila, sejm
je postal za vladanje nesposoben —
narod želi novih volitev.

Levice sejma tvorijo kmetje in so-
cijalisti. Pri zadnjem glasovanju je
imela 206 glasov. Desnica s centrom
vred šteje, odkar se je mali »Klub kon-
stitucionalnega dela« vrget na desni-
co, 216 glasov. Obe skupini ste torej pri-
lično enako močni. In vendar je desni-
ca sedaj že trikrat pripravila poraz
Pilsudskemu: pri vzpostavitvi glavne-
ga odbora, ki nominira kandidate za
ministrsko predsedstvo, pri zrušenju
4. dnevnega min. predsednika Sliwin-
skega in končno sedaj, ko je proti
volji Pilsudskega glavni odbor nomi-
niral Korfantija za min. predsednika.

Ves čas, odkar obstoja samostojna
Poljska, se vrši med strankami težek
boj za politično moč. Vsakokratna
vladna stranka — in dozdaj je bila to
levica — ima seveda več upanja, da
dobí zase odločilne glasove malih sku-
pin, ki se na velike stranke naslanjajo
od slučaja do slučaja. Poleg mnogih
drugih važnih zakonskih predlogov
ima sejm še rešiti novi volilni zakon
ter nadaljevati delo za sanacijo držav-
nih financ, katerih letni deficit je na-
rasel na 400 milijard. Notranja politi-
ka stoji v znamenju novih volitev. V
zunanji politiki zahteva desnica konso-
lidacijo pred vzpostavo nove Rusije in
fronto proti Nemčiji, levica pa fronto
proti Rusiji in vsaj gospodarski spo-
razum z Nemčijo. Pilsudski in vojaški
činitelji odobravajo zunanje-politična
načela levice, ker ne izključujejo mož-
nost vojnih zapletitve na vzhodu.
Zato desnica vodi oster boj proti Pil-
sudskemu. Kot afront proti sebi smat-
ra Pilsudski tudi kandidaturo Korfan-
tija, znanega voditelja poljske vstaje
v Gornji Sleziji, ki je dala antanti o-
bilo pošla, predno je diplomatskim
potom zadušila, in ki je prinesla Pol-
ljakom znatne teritorialne uspehe. —
Pilsudski grozi z odstopom — državna
kriza je na vidiku.

Pilsudski sam je pred šest tedni iz-
zval sedajno krizo. Nastopil je takrat
proti vladi Ponikowskega in jo vrget,
ker je hotel imeti vladno gotovega po-
litičnega programa, vlado levice. Naj-
novejši dogodki se morajo vsled tega
smatrati nesporno za poraz levice in
Pilsudskega. To priznava tudi organ
poljske socialistične stranke »Robot-
nik«, ki pa obenem ostro napada Pil-
sudskega, češ da je sklenil pakt z des-
nico. Predsednik socialističnega kluba
pa je izjavil Pilsudskemu, da nima
pravice brez dovoljenja svojega kluba
razgovarjati s katerokoli skupino des-
nice. Stranka levice je povrh prestala

Naša vlada in banka za obnovo Avstrije.

Beograd, 19. julija. (Izvirno.)
V včerajšnji seji ministrskega sveta
se je razpravljalo o ponudbi Balkanske
banke glede nakupa konj, ki jih dobi
naša država na račun reparacij. Vla-
da je to ponudbo odklonila ter skleni-
la, da se najprej posvetuje o tem z re-
paracijsko komisijo. Nato se je vršila
razprava o mandatih, ki so jih pred-
ložila nekatera ministristva, nakar se
je razvila daljša debata o predlogu

Državni kongres obrtnikov v Sarajevu.

Za jadransko železnico preko Sarajeva.

Sarajevo, 19. julija. (Izvirno.)
Kongres obrtnikov v Sarajevu je bil
danes zaključen. Določila so se pravila
obrnih zadrug, izvolilo centralno vod-
stvo s sedežem v Beogradu ter skleni-
lo, da se izdaje poseben zadrugi list
kot glasilo združenja. Centralno vod-
stvo naj se nemudoma obrne na vlado
in izposluje, da se dosedanj obrtni zakon
bivše kraljevine Srbije razširi na

švicarske banke. Ta banka naj se
ustanovi z glavnico 100 milijonov švi-
carskih frankov ter naj služi za obno-
vo Nemške Avstrije. Naša vlada je
sprejela poziv, naj se udeleži pri tej
banki z vsemi avstrijsk. obligacijami,
ki jih ima naša vlada. Vlada je pred-
log zavrnila, ker so te obligacije edina
garancija, ki jo ima naša vlada, da bo
Avstrija plačala vojno odškodnino.

vso državo. Od finančnega ministrstva
naj zahteva prepoved uvoza vseh onih
predmetov, ki se lahko izdelujejo do-
ma v državi. Sprejeta je bila resoluci-
ja, v kateri se zahteva, da se izgradi
jadranska železnica preko Sarajeva,
v bodoče pa se naj pri vsakem takem
projektu vprašajo tudi pridobitni
sloji

Trgovska pogodba z Avstrijo podaljšana.

Beograd, 19. julija. (Izvirno.)
Zastopnik ministrstva za trgovino in
industrijo ter diplomatični zastopniki
avstrijske republike so podpisali dne
12. t. m. protokol, s katerim se podaljša
trgovinska pogodba med našo dr-

žavo in Nemško Avstrijo. Podaljšanje
velja s 1. julijem t. l. Protokol vsebuje
tudi določbo, da lahko vsaka stranka
po preteku treh mesecev pogodbo od-
pove.

Kriza v Italiji.

Rim, 19. julija. (Izvirno.) General-
na stavka v Novari traja dalje. V To-
lentinu so pristili fašisti občinski od-
bor, da je odstopil. Radi tega nasilja
je izbruhnila generalna stavka.

Rim, 19. julija. (Izvirno.) Poro-
čilo ministrskega predsednika De Fac-

te je bilo do srede preloženo. Večinski
listi odklanjajo krizo v tem času, do-
čim jo smatrajo levoliberalni listi že
za dejansko ter nominirajo Orlanda in
Mussolinija kot kandidata za sestavo
bodoče vlade.

Še en poskus z Rusi v Haagu.

Haag, 18. julija. (Izvirno.) Na
popoldanski seji neruskij komisij je
zahteval rumunski strokovnjak v ime-
nu vseh na Rusijo meječih držav, naj
se še enkrat skliče skupna seja z Rusi.
Francoski, belgijski in italijanski stro-
kovnjaki so pristali na ta predlog, za-

htevajo pa, da morajo razpravljati z
Rusi samo o tem, kar njihovo izjavo in
nedavno izdani komunikacije prekliče.
Ratyn je proti večeru sporočil ruski
delegaciji sklep neruskij komisij ter
povdarjal, da bo to zadnji sestanek ne-
ruskij komisij z rusko delegacijo.

IZ NARODNE SKUPŠČINE.

Beograd, 19. julija. Včeraj se je
nadaljevala razprava o proračunu.
Prvo poglavje o vrhovni državni u-
pravi je bilo sprejeto. V razpravi o
proračunu ministrstva pravde so go-
vorili dr. Hohnjec, ki na naših solni-
jah ni našel nič dobrega, dr. Korun,
ki je izjavil, da bo glasoval za prora-
čun, Lušić, ki je napadel odveteke,
min. dr. Marković, ki je branil sodno
uradništvo proti napadom, dr. Sečerov.
Proračun ministrstva pravde je bil
sprejet. Zbornica je prešla na raz-
pravo o proračunu ministrstva pro-
svete Govorili so: klerikalec Sudar-
vić, NSSar Deržić, radikalci Ivančić
klerikalec Pulčić.

DEMONSTRACIJE PROTI PODRA- ZENJU KRUHA NA DUNAJU.

Dunaj, 19. julija. (Izvirno.) Da-
nes krog devete ure dopoldne se je
zbralo pred parlamentom krog 1000
delavcev iz tovarn za železniške vozove
sveče in milo, kjer so demonstrirali
proti podražanju kruha. Delavci z rde-
čimi trakti so bili reditelji ter so vzdr-
ževali red, tako da nikjer ni prišlo do
nemirov. Posebna deputacija je odšla
v parlament, kjer je vložila protest de-
lavstva.

AVSTRIJSKI FINANČNI MINI- STER PROTI VALUTNEMU VERI- ZENJU.

Dunaj, 19. julija. (Izvirno.) Fi-
nančno ministrstvo je izdalo naredbo,
s katero se zabranjuje od danes naprej
prosto trgovanje z inozemskimi plačil-
nimi sredstvi, bodisi na borzi ali v za-
sebni kupčiji.

KANADA TRGUJE Z RUSIJO.

Pariz, 19. julija. (Izv.) Glasom
londonske vesti »Matina« je Kanada
zopet obnovila trgovske odnose s so-
vjetsko Rusijo.

BORZA.

Zagreb, 19. julija. (Izv.) Sklepni
kurzi: Pariz 700, Curih 16.35—16.40,
London 3.79—3.80, Berlin 18.—19.—,
Dunaj 0.22%—0.25, Praga 192%—193.—,
Milan 404.—408.—, Newyork 84—85,
Budimpešta 6.40—6.50.

Curih, 19. julija. (Izv.) Sklepni
kurzi: Zagreb 152%, Dunaj 0.01%, žig.
kron 0.01 in sedem osmin, Praga 11.65,
Newyork 5.20%, Berlin 107%, Pariz
44.40, London 23.20, Italija 24.25, Bu-
dimpešta 0.39%, Varšava 0.09%. Buka-
rešta 3.30.

baš zadnje dni zopet težko krizo. Ker
so iz narodne delavske stranke izsto-
pili štirje poslanci in šli — na desno.
Poskus kompromisne rešitve vladne
krize se ni posrečil — izšel je iz nje
Korfantij kot bojni kandidat desnice.

Boj, ki se danes bojuje v Poljski, ni
novega datuma, ampak sega daleč na-
zaj v korenini v strankarskih bojih
bivše ruske Poljske, se vleče skozi celo
svetovno vojno, je prešel v poljsko re-
publiko in tvori glavni motiv njene
notranje in v gotovi meri tudi zunanje
politike. Ima polno tragičnih momen-
tov. V teh bojih se javlja osebnost
Pilsudskega kot moža izredno silne vo-
lje, a ne vedno moža potrebne mirno-
sti in politične razsodnosti. Rojen iz
bogate plemiške rodbine — postane
vodja revolucije delavske stranke, iz-
daja konspirativni list, pojde v ječo
in pregnanstvo. Za časa vojne postane
voditelj poljske brigade v avstrijski
vojski, se bojuje skupno z Nemci, a se
končno postavi proti njim in je od njih
zajet. V Varšavo se vrne kot bodoči
predsednik države. Iz sila težavnih za-
četkov organizira armado in pričinja
sanjati o Poljski kot veselji, o popolni
razdelitvi Rusije, napade Kijev. Oni
dan, ko ga sprejema Varšava kot zma-
govalca, je njegova armada poražena.
Posreči se mu, zabraniti katastrofo,
pričenja bratska doba miru. A Pilsud-
ski nima miru, izlove novo krizo —
morda sanja o novih vojnah, morda
hoče poraziti samo svoje notranje na-
sprotnike. Tudi ta boj nosi pečat nje-
govega duha. Morda bo poražen — mi-
roval ne bo. Mož z licem starega polj-
skega plemiča je mož vseh možnosti.
Morda se poda v volilno borbo, a nihče
— niti Poljaki — ne more danes pred-
videti, kako se razvijejo razmere. Le
eno je gotovo: čim bolj bodo trajali no-
tranji boji, tembolj bo trpela Poljska
in tudi sosedne države. Interesi Male
antante, na katero se Poljska naslanja,
zahtevajo nujno rešitev poljske držav-
ne krize.

Bankrot utopij.

Konferenca za konferenco se ruši
vse priprave za obnovo bratstva ter za
vzpostavitev večnega miru razpadajo v
prazen nič; vera v poboljšanje člove-
štva se je izkazala zopet kot prazen
fantom, utopija. In vendar je ravno
vsled trpljenja v svetovni vojni toliko
ljudi prišlo do prepričanja, da to tr-
pljenje ne more ostati brez moralne
nagrade in zmage višjih idealov duha
nad profiti materializma! Med temi
številnimi je bil tudi veliki fantast z
onostran morja — predsednik ameriš-
kih Združenih držav Woodrow Wilson.
Prišel je s svojimi 14. točkami, prišel
je s svojo Zvezo narodov. Toda le pre-
kmalu je spoznal, da so njegove sanje
v praksi, v resničnem političnem živ-
ljenju neizvedljive. Razočaran je za-
pustil Pariško konferenco in sploh
Evropo, a za plačilo mu je odrekla za-
upanje še Amerika sama — izvolila
si je drugega predsednika. Kaj bi
Amerika, dežela materializma, s fan-
tasti in platoničnimi reformatorji člo-
veštva?

Tako kot Wilson, tako so propadli
doslej še vsi oznanjevalci bratstva,
enakosti, večnega miru. Tako je propa-
del Buddha, propadel je Krist, propa-
del je Tolstoj, propadel je socializem.
Človeštvo je nepoboljšljivo, ker bo telo
ostalo vedno močnejše nego duša, ker
je duša ujeta v telesu in ne telo v
duši. Najbolj tragično pri vsem pa je,
da so oni ki so hoteli človeštvu dobro,
mu v resnici le še bolj škodovali. Vse
lepe in krasne ideje preporoditeljev,
velikih idealistov in ljubiteljev člove-
štva so spekulirajoči ljudje, izkorišče-

Dopisi.

Ljutomera. Prostovoljno gasilno društvo Ljutomera obhaja dne 20. avg. t. l. 50letnico obstoja in priredi na ta dan veliko veselico v Seršenovem logu. Ker je čisti dobiček prireditve namenjen za nabavo gasilnih pripomočkov, sosednja društva pa prosimo, da upoštevajo našo prireditev.

Ptujske vesti.

Nemškutarji so začeli izzivati! Na veselici ptujskega gasilnega društva v nedeljo 16. t. m. pri »Novem svetlu« je pokazal sin gostilničarja in mesarja Koserja zopet svojo »inteligenco«. Napram narodnim osebam, ki so mu se dele nasproti pri sosedni mizi, je rabil izraze, vsled katerih je prišlo do ostrega nastopa. Posredovati je moral podžupan. Ko je mladi izzivalec Koser videl nekoliko nevarno situacijo, jo je seveda urno popihal. Ne sovražimo poštenih Nemcev, nemčurskih izzivalec pa se bomo znali sami ubraniti na zelo občuten način! — Mariborski oči-videc.

Mariborski javnosti!

Kakor povsod, vlada tudi v Mariboru pomanjkanje stanovanj in tujec, ki pride v naše mesto, le s težavo dobi prenočišče v prenapolnjenih hotelih. V dnevi od 8. do 17. septembra se vrši v Mariboru Pokrajinska obrtna razstava, katero obišče mnogo tujcev iz vseh delov naše države. Za sedaj so prijavljena razna društva iz Hrvaške, Srbije, Bosne itd., i si bodo pri tej priliki ogledala ne le razstavo, ampak tudi mesto samo. Kolikakega pomena je to za Maribor, pač ni treba posebej povdarjati. Naša častna dolžnost pa je, da napravimo tem našim gostom bivanje med nami čim prijetnejše, da se nas bodo vedno in povsod radi z veseljem spominjali. Za to pa je predvsem potrebno, da jim preskrbimo primerna stanovanja vsaj za onih par dni, ko bodo naši gostje. S samimi hoteli je to nemogoče. Kakor so nedavno poročali listi, imamo pravzaprav samo še dva hotela, ne večerši onih par gostilnic s prenočišči. Vse to pa pri velikem številu prijavljenih in še pričakovanih gostov ne zadostuje niti daleč. Zato apeliramo razstaveni odbor Pokrajinske razstave na vso mariborsko javnost brez razlike, da vsak po možnosti odstopi za onih par dni bodisi samo po sebi ali pa celo sobo za prenočevanje streljo ali pa celo sobo za prenočevanje streljo ali pa celo sobo za prenočevanje streljo. V pošte pridejo posebno še stanovanja dijakov, letoviščarjev in drugih, ki razpolagajo z več sobami. Vse kompetentne oblasti (stanovniški urad, policija itd.) bodo šla razstavnemu odboru na roko in se mo- rebne rekvizicije stanovanj ni bati in bi bila vsaka taka bojazen neutemeljena. Prvič po preobratu bo ob tej priliki posetilo naše mesto toliko tujcev in Maribor mora pri tej priliki pokazati, da je solidno in gostoljubno mesto. S tem bomo pridobili mesto in nam samim dober glas ter privabili vedno več tujcev, od česar bo imelo mesto in vsak posameznik mnogo koristi. Ponovno torej apeliramo na vso mariborsko javnost, na zasebnike, kakor trgovce in obrtnike, da gredo v tem oziru razstavnemu odboru na roko. Slovenska gostoljubnost se mora tudi takrat izkazati! Prijave naj se dostavijo pisмено ali ustmeno stanovanjskemu odseku razstavnega odbora Pokrajinske obrtne razstave, Aleksandrova cesta št. 22, kjer se dobe vsa nadaljna pojasnila.

Mariborske vesti.

Maribor, 19. julija 1922.

m Pomanjkanje prenočišč v Mariboru postaja vedno občutnejše. Pravzaprav imamo samo še dva hotela, t. j. »Meran« in »Zamorec«. Podrtija »Stadt« Wien je v razpadu, najlepši hotel »Union« pa se je opustil in se preuredil v stanovanj. Gostilne s prenočišči razpolagajo le z neznatnim številom postelj in še te ne odgovarjajo potrebam in razmeram. Mnogo se je že govorilo o zgradbi velikega modernega hotela, a ostalo je doslej menda samo pri besedah in načrtih.

kakor je pri nas že navada. Bil bi res že skrajni čas, da bi dobil Maribor kot obmejno mesto naraščajočemu tujskemu prometu primeren hotel, da ne bodo tujci že v Mariboru rekli, da so prišli na najjužnejši del Balkana.

m Iz Vrbanove ulice smo dobili že več pritožb, da vlada ponoči tamkaj grozna tema, tako da se pasanti zadevajo drug ob drugega. V vsej ulici ni namreč niti ene svetilke. Mislimo, da bi bil že skrajni čas poskrbeti ne le za Vrbanovo, ampak tudi za ostale ulice, ki so še vedno v egiptovski temi, primerno električno razsvetljavo, saj imamo na Fali na razpolago pač dovolj moči.

m Sprejem trgovskih vajencev. — Trgovski gremij pozivlja gg. trgovce, da pri sprejemanju učencev gledajo tudi na to, da imajo primerno šolsko izobrazbo, posebno v pisanju in računstvu. Ker so se v zadnjih letih sprejemali tudi učenci ki niso razpolagali niti z najpotrebnejšim znanjem, bode gremij primoran uvesti v bodoče izpit za vsprejem v trg. nad. šolo in se bodo popolnoma nesposobni učenci, ki ne bi bili v stanu slediti pouku na tej šoli, dosledno odklanjali.

m Za »Otroško bolnico kraljice Marije« so nadalje prispeli sledeči prispevki: Sidonija Belle Sv. Jurij ob juž. želez. 1479 K; Obč. urad Sodinci-Ptuj 200 K; Savinjska Posojilnica Mozirje 1000 K; Obč. urad Vel. Nedelja 200 K; Anica Pučnikova Slov. Bistrica 12.180 K; Posojilnica Konjice 10.000 K; Drž. zaščita dece Murska Sobota 3.061 K; Obč. urad Studenci 500 K; Šola Spod. Poljskava 541.60 K; Berg- und Hüttenwerk Store 4000 K; Šola Sv. Joka o. S. 58 K; Šola Laška 846 K; Fr. Canjko Sl. Gradec 400 K; Obč. urad Ribnica n. P. 6000 K; Marija Černež Celje 40 K; Šola Kostivnica-Podplat 204 K; Učitelstvo Limbuš 160 K; Šola Sv. Jernej 141 K; Thea Suppanz Maribor 4000 K; Obč. Marenberg 400 K; Dr. Fr. Marinič Maribor 398 K; Drž. zaščita dece Slov. Gradec 2128 K; Šola Šoštanj 580 K; Šola Svečina 244 K; Šola Sv. Andraž Sl. Gor. 1308 K; Obč. urad Ormož 1.560 K; Drž. zaščita dece Rogatec 2389 K; okr. Posojilnica Ljutomera 100 K; Kolo jugosl. sester Ptuj 1680 K.

m Nabavljala zadruga drž. uslužbencev v Mariboru nudi svojim članom izdelano otroško obleko, večjo zalogo različnih moških, ženskih in otroških čevljev kakor tudi različnega manufakturnega blaga in pomladne strdi, vse po ugodnih cenah.

m Trgovska nadaljevalna šola. (Začetek pouka). Trgovski gremij v Mariboru naznanja na mnoga vprašanja da se prične prihodnje šolsko leto na nadaljevalni šoli dne 2. oktobra t. l. Istega dne se bodo vršili tudi sprejemi in ponavljalni izpiti. Pojasnila v šolskih zadevah daje vsaki torek, petek in nedeljo od 8. do 10. ure vodstvo I. deske osnovne šole v Razlagovi ul. 16.

m Slovenska banka, podružnica Maribor. je prevzela tukajšnjo podružnico Zadrugne banke Split, v Gosposki ul. 20. Slovenska banka ima centralo v Ljubljani in se zelo lepo razvija. — Mariborska je že njena peta podružnica.

m Kokošji tat. V zadnjem času je izginilo v mestni okolici več kokoši, ne da bi bilo mogoče izslediti tatu. V nedeljo pa je aretirala policija nekega Albina K. iz Krčevine, ki je nesel dve kokoši. Kakor je dognala preiskava, je K. z dvema svojima tovarišema obiskoval kokošnjake in prodajal nakradeno blago. Izročen je bil sodišču.

m Kavarna v mestnem parku. Od danes naprej pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Kultura in umetnost

x Ljubljanska Glasbena Matica v Regaški Slatini. Pevski zbor ljubljanske »Glasbene Matice«, ki je nedavno zelo uspešno izvedel pevsko turnejo po Jugoslaviji, priredi dne 6. avgusta t. l. v dvorani Zdraviliškega doma v Regaški Slatini koncert, pri katerem nastopi društveni mešan zbor, po številu nad 100 pevcev in pevk pod vodstvom koncertnega mojstra in ravnatelja ljubljanskega konzervatorija, g. Mat.

Hubada. Zbor bo izvajal jugoslovenski program umetnih in narodnih pesmi.

x XXIV. umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani se odpre v začetku meseca avgusta. V razstavo se sprejmejo dela slovenskih umetnikov vseh smeri. Pri izbiri bo poslovalo umetniško razsodišče. Prijave in pošiljke naj se naslovi na: R. Jakopič, Ljubljana, Turjaški trg št. 2, oziroma Umetniški paviljon, najkmalneje do 26. julija. — Klub »Grohar« se te prve razstave ne udeleži, pač pa se udeleži druge ob priliki Velikega semnja. Ako pa se hoče kdo izmed posameznih članov redeležiti tudi te razstave, stori to lahko na svojo roko.

x Jugoslovenski Pomorac. Izšla je 12. in 13. številka s sledečo vsebino: Savremena svjetska pomorska politika. — Još o našoj glavnoj luci i nekojim sporednim u Južnoj Dalmaciji. — Znanost in praksa u ribarstvu. — Propadanje svjetskega brodarstva i pitanje subvencije. Razne vesti. — Listak: Prvi parni brod na Jadranu. Književnost. — Št. 13. — Važnost pomorske propagande u Jugoslaviji. — Razvijanje brodarstva. — Najveći parobrod na svijetu. — Razne vesti. — Listak: Morski zmajevi. — Književnost. — Poruka uredništva. — Jugoslovenski Pomorac, edina pomorska smotra za propagando našega morja in pomorstva stane celoletno 30 dinarijev ter se naroča pri upravi v Zagrebu, Prilaz G. Deželica broj 67.

Izred sodišča.

Maribor, 19. julija.

Kaznovan nasilnež.

Pred okrajnim sodnikom se je zagovarjal dne 19. t. m. 23-letni mesarski pomočnik Jož. Štolar, stanujoč v Splavarski ulici radi nevarnih groženj. — Ker so se njegovi in otroci v bližini stanujočega Glušiča, med sabo sprli, je zagrozil Glušiču javno, da ga bo..... Obtoženec je priznal obdolžitve, izjavil pa je sodniku, da bo tožitelja res nabil, če bo samo radi groženj kaznovan. — Pristili so mu 200 K globe ali pa 24 ur zapora in povrnitev pravnih stroškov.

Nemški izzivalec.

Danes se je zagovarjal pred okraj. sodnikom poslovođa mizarske zadruge Franc Ussar, rojen Mariborčan, ker je v neki gostilni razžalil Henrika Omana z besedami: Schnuff! Windischer Hund! Obtoženec, ki ne zna niti besedice slovensko, kljub temu, da je poslovođa mizarske zadruge v jugoslovenskem Mariboru, taji, da bi bil rabil drugi izraz ter se zagovarja s pijanostjo. Končno sta se obe stranki poravnali tako, da prekliche Ussar javno v časopisju vse žalitve in plača stroške.

Jugoslovensko zadrugništvo v Juljski Krajini.

Zadrugno življenje v Juljski krajini je v težki gospodarski krizi. Zagrebška »Riječ« prinaša o tem daljši članek, iz katerega posnemamo:

V celem obstoja v Juljski krajini 414 zadrug; od teh je organiziranih pri »Zadrugni zvezi« v Trstu in Gorici 268, dočim je 146 še neorganiziranih. Razen tega se je ustanovilo v zadnjem času še 30 stavbenih zadrug, ki pa se več ali manj le prihodnjega značaja, v glavnem z namenom obnoviti opustošeno kraje.

Od imenovanih zadrug so 203 denarne, t. j. posojilnice, hranilnice in posojilna društva, 127 je produktivnih, t. j. gospodarska, vinarska, mlekarška, sadjarska in sirarska društva, 36 konzumnih in 43 raznih obrtnih zadrug kakor mizarske gostilničarske in stavbene zadruge. Skupno so šteje te zadruge koncem leta 1921. nad 70.000 članov, od katerih je imela samo tržaška »Zadrugna zveza« 46.000 članov. Te zadruge so danes glavna zaslonba gospodarsko-političnega in kulturnega razvoja našega naroda v Juljski krajini.

V začetku zadrugnega pokreta pred kakimi 30 leti je bil glavni namen zadrug, osamosvojiti našega kmeta od tujega kapitala, tu od italijanskega. Gospodarski samostalnost je sledila

politična in od tega časa naprej se je zadrugništvo vse do svetovne vojne lepo razvijalo.

S kruto roko pa je svetovna vojna plodono delo več desetletij razdrila in skoraj popolnoma uničila. Prvi udarec za zadrugarje so bila avstrijska vojna posojila, ki so jih morale zadruge podpisati na pritisk od zgoraj. Zadruge so na ta način izgubile nad pet in pol milijona kron predvojne vrednosti. Po mirovni pogodbi pa Italija niti ni dolžna, da prevzame ta dolg naš. Govori se sicer, da bo za vsakih sto kron izplačala 30 lir, pa tudi v tem slučaju bi zadruge izgubile samo na glavninah vojnih posojil nad dva in četrt milijona lir.

Drugi težki udarec je bila prepoved uvoza denarnih vlog iz Jugoslavije v zasedeno ozemlje, ki jo je izdala italijanska okupacijska vojska. Vsled tega je danes v Ljubljani naloženih 18 milijonov kron za te zadruge mrtev kapital. To je povzročilo skoraj pri vseh zadrugah pomanjkanje denarnih sredstev, vsled česar zadruge ne morejo normalno poslovati. Ne samo, da ne morejo svojim članom dajati potrebnih kreditov, ne morejo niti pri njih naloženega denarja pravočasno izplačati. Vsled te pasivnosti pada tudi zaupanje v naše zadruge. Vložniki dvigajo svoj naloženi denar, tudi brez potrebe, boječ se, da bi naše zadruge popolnoma propadle in bi na ta način izgubili svoje premoženje. Naravna posledica tega je, da izkazujejo bilanca zadrug izgube. Režijski stroški so po vojni silno narasli, vsled omejenega prometa pa so tudi dohodki vedno manjši. Malone vse zadruge životarijo le še od svojih rezervnih fondov.

K vsemu temu pa še prihaja konkurenca italijanskih denarnih zavodov, ki skušajo naše zadrugništvo na vsak način uničiti. Italijanski zavodi so se ugnezdili v takih krajih, kjer niti prej niti sedaj ni bilo slišati niti ene italijanske besede, kakor n. pr. Ajdovščina, Postojna, Idrija, Sežana itd.

Če reasumiramo vse to, vidimo, da ta organizacija, ki šteje 70.000 članov, sicer še živi, toda je v stagnaciji in preživlja težko gospodarsko krizo. — Žane, ki jih je zadala primorskemu zadrugstvu svetovna vojna, in nje težke gospodarske posledice, so pretežke, da bi se zacelile same od sebe. Za sanacijo primorskega zadrugstva je neobhodno potrebna takojšnja in izdatna pomoč. Brez te podpore bo zadrugništvo še morda leto dni životarijalo, potem pa popolnoma propadlo. Kaj bi pomenila propast organizacije, v kateri je organiziranih nad 70.000 članov (malone vsaka slovenska primorska družina), je na tem mestu nepotrebno posebej tolmačiti. Primorska zadrugništvo, ki ima pri jugoslovenskih zavodih nad 18 milijonov kron, pač po pravici pričakuje od teh zavodov pomoči v svoji težki borbi za obstanek.

Sport.

: Rapid : GAC 1 : 7 (1 : 3). Rapid je imel v nedeljo graškega prvaka GAC kot gosta. Slednji so postavili simpatično hitro moštvo tehnične popolnosti ter taktične routine, ki je zamoglo nad Rapidom zmagati brez posebnega napora. Med tem, ko so tvorili Gradčani dobro disciplinano zaključeno celoto, ni nutil Rapid nikake skupne igre. Pred vsem je odpovedala njega napadalna vrsta; v kateri so srednji napadalec ter obe krili Moditz in Benko popolnoma neuporabljivi. Edine situacije pred nasprotnim goalom sta ustvarjala Rudl in Kogej, kojih slednji je sicer dober tekač a mu njegovo tehnično popolno neznanje ne dopušča doseči uspehov. Ugajali so edino le Baumgartner s svojo požrtvovalnostjo ter oba branilec. Vrtar je bil kot začetnik dober. — Igro odprvi GAC, ki pričinja takoj z lepimi napadi kojih rezultat je že v 4" lep neubranljiv goal, kateremu sledi v 8" drugi, dosežen po kotu. Premoč gostov postaja vedno večja, vendar se Rapid krčevito brani ter tako zamore vzdržati odprto igro. V 11" zviša Rapid po lastnem goalu serijo na 3. Nato menjajoči napadi dokler se Rapidu ne posreči v predoru doseči v 18" edini uspeh. — Sledita v 19. in 22" dva kota, ki pa ostaneta neizbrabljena. Do odmore nato od obeh strani hitri a brezuspešni napadi. V

drugi polovici enaka slika. GAC nadaljuje započeto serijo v 15. z 11 m. v 18. ter v 20 in 39 minuti. Rapid si za trenotek izvije premoči, si ustvarja uporabljive šanse pred goalom belorodečih a napadalna vrsta popolnoma odreče. Če ostane Rapidovo moštvo v takšni kondiciji kot včeraj, pač ne more imeti mnogo upov v bodoče na uspehe. Koti 1:8 za goste. Sodnik g. Šepce je bil brezhiben ter je s to pred odhodom zadnjo tekmo dosegel vsakakor najlepši uspeh.

Trgovina, obrt in industrija.

Delegacijsko zborovanje Zveze štaj. učiteljev. V nedeljo 16. t. m. se je vršilo v Mariboru delegacijsko zborovanje Zveze učiteljskega izbirnega štajerske. Med drugim so bili sprejeti sledeči predlogi: 1. Kakor vsa druga uprava, naj se tudi šolska v Sloveniji razdeli v mariborsko in ljubljansko. V svrhu temeljitejšje poglavitve obče kulturnih zadev, kakor tudi lažjega razvoja narodnega šolstva, naj se združita po dve ali več šolskih oblasti (n. pr. za Slovenijo ljubljanska in mariborska šol. oblast) v prosvetno direkcijo, ki je v vsakem oziru direktno podrejena ministrstvu prosvete. 2. Šolski oblasti naj posvečajo posebno skrb obmejnemu šolstvu in tem, da gmočno podpirajo učiteljsko, ki deluje v takih težkih razmerah in skrbé za vsestransko popolno opremo takih šol, ker uživajo

obmejne šole rep. Avstrije že vse te udobnosti. 3. »Zveza slov. učiteljev in učiteljev na štajerskem« se razpusti in ustanovi v slučaju potrebe svoječasno nova taka organizacija za mariborsko oblast.

Gospodarstvo.

g Sejmisko poročilo. Na svinjski sejem dne 14. 7. 1922 se je pripeljalo 240 svinj in 4 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 350 do 600 K; 7 do 9 tednov 800 do 1000 K; 3 do 4 mesece 1500 do 1600 K; 4 do 6 mesecev 1800 do 2200 K; 8 do 10 mesecev 2500 do 2800 K; 1 leto 3000 do 3500 K; 1 kg žive teže 61 do 66 K; 1 kg mrtve teže 70 K; koze komad po 400 do 500 K.

g Kriza češke tekstilne industrije postaja vsled visokega tečaja češke K od dne do dne hujša. Že danes je 29400 delavcev v tej industriji brez posla. Lani je bilo ob tem času brezposelnih komaj 11.300. Ako bo češka krona še nadalje rasla, bo morala industrija seči po znižanju delavskih plač.

g Osnovi naše agrarne politike. Napisal agronom Dragan Turk. Knjiga stoji bez poštarine kod pisca Zagreb (Wilsonov trg 2.) K 25.—, poštom 2 K više. — Ta zelo temperamentno pisana razprava se zavzema za izvedbo agrarne reforme po načelu, da zemlja mora pripadati onemu, ki jo obdeluje. Izven tega vsebuje zelo ostro, a stvarno po-

lemiko z avtorjem knjižice »Problemi agrarne politike«, banskim svetnikom Galijem, ki zastopa ravno nasprotno konservativno stališče, češ da treba zaradi produkcije vzdržati velika posestva. Turk pa dokazuje, da velepossestva producirajo mnogo manj nego kmetje in da ta razlog torej niti najmanj ne drži.

g Tvrnice hravat »Prvan« v Celju je od dozdajnih lastnikov prevzel gosp. Drago Cerlini.

g Bilanca češkoslovaške zunanje trgovine. Trgovska bilanca Češkoslovaške za leto 1921. izkazuje 22.4 milijarde čK uvoza in 27.3 milijarde čK izvoza. Leto 1920. so bile skoraj enake številke ter izkazujejo 23.3 čK uvoza in 27.5 čK izvoza.

g Tobačne cene v Avstriji so se s 15. t. m. zopet povišale za 50 do 100%. Kmečko ljudstvo je radi tega zelo ogorčeno ter preti s stavko.

g Glavni Zadrudni Savez je imel 10. in 11. jul. sejo upravnega odbora v Sarajevu. Letošnji Savezni kongres bo v Splitu, kjer se bo tudi razpravljalo in sklepalo o ustanovitvi glavne zadrudne banke.

g Dunajska borza je ta teden odprta samo v ponedeljek, sredo in petek.

g IX. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, dne 15. julija 1922. Vsled pomanjkanja mokrote je rastlina pri hudi vročini nekoliko zaostala v razvoju, posebno v sla-

bejših in slabih nasadih. Golding je v polnem cvetju, med tem ko poznji hmelj prične poganjati ovetne popke. Vsled vročine je začelo spodnje listje v nekaterih nasadih rumeneti. Rastlina je pa zdrava in brez mrčesa. Ker že od dne 1. julija ni izdatno deževalo, bilo bi nujno potrebno, da bi v dosegu obilo lepega hmelja pohleven dež temeljito premočil vsa hmeljišča. — Društveno vodstvo.

g Izgledi vinske trgovine v Avstriji. Po poročilih poljedelskega ministrstva obeta vinska trgovina v Avstriji letos doseči rekord. Če bo v avgustu še kaj toplih tednov, cenijo vinski pridelci na poldrugi milijon hektolitrov. Avstrija sama pa konsumira letno samo 1.2 milijon hektolitrov.

g Svetovna žetev. Po informacijah mednarodnega gospodarskega urada v Rimu je letos obdelana skoraj ista površina zemlje, kakor lani. Skoraj po vsej Evropi in severni Afriki je po hladnem pomladanskem vremenu nastopila velika suša, ki silno neugodno vpliva na setve v Avstriji, Nemčiji, Češkoslovaški, Madžarski, Poljski in Holandiji. V Italiji, Franciji in Angliji bo žetev povprečna. V Bolgariji in Jugoslaviji, kjer je letos nekaj manj posejanega, se setev zelo dobro razvija. V Ameriki bo žetev povoljna. V splošnem se računa, da bo žetev letos za sedem odstotkov boljša od lanske. Kanada in Japonska računata na zelo dobro žetev.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.
(Dalje.)

(14)

Saj bi bilo možno, da razpoložiti ta dečko starinsko šaro, na primer da namerja namakalne in oplojevalne naprave v Saharski puščavi ali kaj takega. Njegov nasutek vsaj ni bil dolgočasen. To je bilo že prav mnogo. Zlasti so si oddehnili samovalci in malobesedniki. —

Allan se nikakor ni nadejal, da poslušalce s svojim nasutkom podre, in je bil z učinkom svojega naznana docela zadovoljen. Več za zdaj ni mogel zahtevati. Saj bi svojo misel lahko palil po malem, pa jo je nameroma treščil med poslušalce kakor granato, da na en mah razdene ta oklop iz lenokrvnosti, pričenosti, utrujenosti, preračunljivosti in odpora. Moral je teh sedem milijard prisiliti, da ga poslušajo. To je bilo njegova prva naloga, to in nič drugega. In zdelo se je, da se mu je posrečilo. Usnjeni stoli so zaškrtali, nekateri zborovalci so se udobno oslonili, si zapalili smodko. Mrs. Brown si je na uho nastavila slušalo. Wittensteiner od Newyork-Central banke je I. O. Morsu, lastniku bakrenih rudnikov, nekaj zašepetal na uho.

In Allan je nadaljeval opogumljen in svestnejši. Predor naj bi se začel sto kilometrov južno od Newyorka ob newyorški obali, zadel v Bermude in Acore ter ob Severni Španiji in se ob vizcajski obali vzpel v Francijo. Oceanski postaji Bermudas in Acors sta bili iz tehniških razlogov neogibno potrebni. Zakaj razen na enem ameriškem in na dveh evropskih krajih se je treba predora lotiti na še dveh drugih, v vsaki torej na petih mestih. Nadalje sta oceanski postaji nad vse važni za rentabilnost predorskega podjetja. Bermudos bi vase srkale ves osebni promet in pošto Mehikanske kotline. Zapadne Indije, Osrednje Amerike in Panamskega prekopa. Acors bi osvajali ves promet Južne Amerike in Afrike. Oceanski postaji bi bili v kratkem stekališči svetovnega prometa in važni kakor Newyork in London. Brez obrazložitve se da na prvi pogled oceniti, kolike važnosti utegnejo v bodočnosti na zemeljski obli biti ameriška postaja in obe evropski! Poedine vlade bi bile primorane privoliti v zgradbi predora, da on, Mac Allan, bi jih prisilil, da bi na svojih borzah ne zabranjevale papirjev predorskega sindikata — zakaj sicer bi svojo industrijo oškodovale za tisoče milijonov.

»Predor pod Behrinskim prelivom, ki so ga graditi začeli pred tremi leti,« je dejal Allan, »in predor Dover-Calais, ki bo dogotovljen letos, sta zadostno dokazala, da gradnja podmorskih predorov novodobni tehniki ne povzroča nikakih težav. Dover-calaiski predor je dolg okoli petdeset kilometrov. Moj predor bo dolg okoli pettisoč kilometrov. Moja naloga je potemtakem zgolj ta, da postoterim delo Angležov in Francozov, četudi so težavnosti večje, kar mi nikakor ni neznano. Vam mi pač nitreba še posebej poudariti: kjerkoli more današnji človek postaviti stroj, tam je doma! Denarstveno je izvedba nasutka zavisna od Vašega pritrdila. Vašega denarja ne potrebujem — kakor je dejal Hobby — zakaj gradil bom predor z ameriškim in evropskim denarjem, z denariem vsega sveta. Nasutku tehnčno odoleti v dobi petnajstih let, je mogoče zgolj na podstavi mojega izumka, ki ga poznate: z allanitom, trdim jeklom, ki je samo za eno stopinjo manj trdo nego demant, ki omogočuje obdelovanje najtršega kamena in ki daje v moč, s skrajno malimi troški izgotoviti neomejeno število svetrov poljubne velikosti.«

Poslušalci so sledili. Videti je bilo, kakor da so spali. Toda prav to je čitovalo, da so možgani začeli svoje delo. Večina sivih in belih temen se je bila povsila, samo dvoje od potu lesketavih obrazov je bilo obrnjenih navzgor proti nebu, kjer so zvezde blestele

kakor steklene črepine. Nekdo je med ušljenimi ustnicami sukal smodko in mežikal kvišku proti Allanu, nekdo je brado upiral v dlan in zamišljeno kimal predse. Skoraj iz vseh oči je izginil izraz otroške dobrodušnosti, umeknivši se zamišljenemu, zastrtemu ali pošastno budnemu pogledu. Mrs. Brown je strmela v Allanove ustnice in njena usta so kazala rezek, porogljiv, skoraj zločest izraz. Možgani tridesetorice bogatinov, ki so se okoriščali s sužnji in ki jim je Allan v glavo zabijal svoje misli in razloge, da so v njih običali kakor klini, so se bili razgibali. Razmišljali je denar, razmišljalo je železo in jeklo, razmišljali je baker, les in premog. Ta Allanova reč ni bila vsakdanja. Vredna je bila premisleka in ocnitve. Nasutek, kakršen je bil ta, se ne najde vsak dan na cesti. In ta Allanova reč ni bila lahka! Tu ni šlo za par milijonov bushljev pšenice ali svežnjey bombaža, ne za tisoč delnic King-Edvard-Mines, Avstralija. Šlo je za vse kaj več!

Enim je bila Allanova reč gora denarja, ne da bi jim bilo treba v kdo ve kakor nevarnost pripraviti železo, jeklo, premog. Njim odločitev ni bila težavna. Drugim je bila denar, spojen z velikim rizikom. A treba se je bilo odločiti. Odločiti! Zakaj tu je šlo še za nekaj drugega nego za Lloydja in za nikogar drugega, nego za Lloydja vsemogočnega, prek zemeljske oble stopajočega kakor zlata pošast, stvarjajočega in uničujočega! Lloyd je prav dobro vedel, kaj dela, in je rinil Allana, ta pa je mislil, da je sam tisti, ki rine. V poslednjih tednih so se bile v Wallstreetu izvršile velike premene rudniških vrednotnic in papirjev težke industrije. Sedaj so vedeli, da je Lloyd bil tisti, ki je bil svoje vojske po slamnatih možeh potisnil naprej!

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rebar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Oglas.

Javna dražba 84 konj, ki so došli iz Nemčije, se bo vršila dne 21. eventualno tudi še 22. t. m. ob 9. uri na dvorišču Nušakove vojašnice, Trnovo v Ljubljani.

Podrobnosti se razglase pred začetkom licitacije. Ljubljana, dne 17. julija 1922. 1200

Komisija za prevzem in postajo konj in živine na račun nemške vojne odškodnine.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

Zahtevajte povsod 'TABOR'!

Mala oznanila.

Dr. V. Kac, zobozdravnik, do 15. avgusta ne ordinira. 1192

Proda se dobro ohranjen otroški vozček. Meljska cesta št. 67. 1199

Zamenja se lepo selčno stanovanje, obsejajoče iz 3 sob in pritlikin, z enakim. Vprašati: Koledvorska trafik. 1197 2-1

Gonilni jermeni iz prvovrstnega usnja v vsaki širini kakor tudi šiv. in vezalni jermeni v zalogi pri Ivanu Kravos, Aleksandrova cesta 13. 1185 10-3

Dobro mleko in drugi mlečni izdelki se dobijo v mlekarini Ivana Golob, Slovenska ulica št. 16. 1114 10-10

Kumare iz evveljičnikov kg 16 do 20 K. Melancani komad 4 do 6 K in vsa druga zelenjava najcenejše pri 'VRT' Džamonja in dragovi. Maribor. Telefon 150. 1136 10-5

Solidna gospodična

išče sobo, eventualno tudi hrano, pri boljši rodbini. Ponudbe na Mariborska tiskarna d. d., Maribor.

Za takojšnji nastop iščem kotlarske pomočnike

Plačam na uro K 30.— Stalne nameščenje.

Kotlarska delavnica Miloš Zagorac Ilica 170 ZAGREB Ilica 170

Brusači stekla

dobijo prijetno službo z dobro plačo v Novemestu (Bačka). Ponudbe je nasloviti pod šifro 'Zrcalo' na upravništvo 'Tabora'. 1142 3-3

AMERIKANSKI Singer šivalni stroji, dobijo se edino v naši lastni novi trgovini Maribor, Šolska ul. 2.

kakor tudi:

Singer igle **Singer** ofje
Singer sukanec **Singer** ofje
Singer nadomestni deli itd.
Singer šivalni stroji za rodbinsko rabo in obrtniške syrhe.

Prodaja na mesečno odplačilo (24 mesecev)

Lastna mehanična delavnica za popravila vseh sistemov šivalnih strojev.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., New-York Maribor, Šolska ulica št. 2